

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd perfectio est maxima vnio inter animam, & Deum. Cap. ix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

nobilitas. Si ille fortis, hic est dextera & brachium Dei, à quo vniuersa opera virtutis & potentie procedunt. Si ille dilectus, quæ omnia appetit; hic dilectus & desideratus cunctis gentibus, in quem desiderant Angeli prospicere. Si ille omnibus in infinitum maior, quia ipse creator, & reliqua ab ipso creata; hic etiam omnibus maior, & excellentior, quia similiter est creator, non creator distinctus à Patre, sed idem creator, cum quo, & cum Spiritu sancto vno similiter cū Patre & filio creatore, vniuersa fabricavit. Hæc omnia secundum quandam proportionem sanctis, & perfectis conueniunt, ut non solum filij Dei, sicut reliqui iusti, sed filij quoque Patri valde similes inueniantur. Illi sunt Domini, qui per ventissimam mundi contemptum omnibus dominantur, de quibus scriptum est: Quia iudicabit nationes, & dominabuntur populis, & regnabit Dominus illorum in perpetuum. Illi potentes, qui virtute orationis diuinam voluntatem sectantur, & quasi filij tenerini gemitibus, & lachrymis omnia impetrant, & sibi ipsi diffidentes, in Deo autem fiducia constituentes, omnia possunt in eo, qui illos confortat. Illi sapientes, qui non terrena, sed æterna sapiunt, & scientiam sanctorum probe callent, quæ Deum sibi placare sciunt, ut ab eo filiorum hereditatem accipiant. Quibus illud proceriorum conuenit: Gloriam sapientes possidebunt. Illi nobiles, quorum Pater Deus est, quorum fratres Angeli sunt, quorum occupatio est nobilissima atque dignissima, Deum Patrem suum cõtemplari, Deum amare, non sibi ipsis, non rebus terrenis, non inordinatis affectibus, sed Deo suo in cõstitis seruire. Illi fortes, quos non demonum illusiones proterunt, non tendicula aduersarij prosternunt, sed in bello aduersus carnem, & sanguinem victores, & superiores existunt. Illi dilecti, quos Deus, ut charissimos filios amat, Beata Virgo, ut natos pulcherrimos diligit, sancta Ecclesia, ut pretiosissimas gemmas, quibus illustris, & splendida, ac decora procedit, cordi habet. Ipsi denique sunt alij Ecclesie filij meliores, & pulchriores, quia curiam Dei ornant, palatium æterni regis aedificant, & nobilitatem Ecclesie cõstituunt. Vide quo pacto perfectio est arctissima cognatio cū Deo quæ perfectos viros, non vtrumque filios Dei facit, sed filios charissimos Dei & patris simillimos, & coniunctissimos efficit. Qui, ut filij Dei, & hæredes regni cœlestis omnibus virtutibus tamquam regalibus indumentis vestiuntur; & cibis delicatissimis sanctorum desideriorum & piarum cogitationum reficiuntur, & Angelis velut regis ministris cinguntur, & patris sui occupationes scilicet diuina contemplatione delectantur; & nihil aliud querunt, nisi Dei similes esse, & in omnibus Dei filios, & seruos, ob diuinum honorem apparere.

Hanc nos Dei similitudinem filiorum charissimorum propria appetamus, in qua nullum est superbiae periculum, sed magnam inuenitur meritum augmentum. Lucifer quidem deliquit, & à dignitate, in qua creatus erat, deiectus est, quia Dei similitudinem sibi vitam cõcupiuit, dicens: Ascendam super altitudinem nubium, similis ero altissimo. Primi etiam nostri parietes, eandem similitudinem appetentes, & verbo illo decepti: Eritis sicut Dij sciētes bonum & malum, & sibi & nobis diuinæ gratiæ similitudinem perdidērunt, & solam Dei imaginem animæ impressam, & illam oblitteratam, aut fœdatam cõseruauerunt. At nos non timeamus hanc similitudinem filiorum appetere, quæ homini, aut Angelo interdicta non est, sicut illa, quæ aut Angelus, à seipso, & non à suo creatore habere illam magnam dignitatem appetiuit; aut homo scientiam sibi non conuenientem affectauit. Ad hanc similitudinem appetendam, imò & accipiendam, nobis à Deo facultas concessa est: Nam quotquot receperunt eum,

Sapient. 3.

Prou. 3.

Isa. 14.

Genes. 3.

A inquit Ioannes, dedit eis potestatem filios Dei fieri. Hanc litera sacra nos mouent: omnia autem facite, inquit Paulus, sine murmurationibus, & hesitationibus, ut sitis sine querela, & simplices filij Dei. Imò, ut pulchre annotauit Hieronymus, non est exhortatio vehementior, quam, qua nos Scriptura filios Dei vocat. Quis enim non erubescat, & metuat, tanto Patre agere aliquid indignum, ut qui dicitur Dei filius, ipse efficiatur vitij seruus? Et idcirco adiungit: Ut simus immaculati. Neque enim cõuenit in filijs Dei, quia ipse est fons iustitiæ peccati maculam reperiri. Hanc Dei cognationem, & similitudinem appetere summa sapiētia est. Nam quid rogo sapientius, quam Deum Patrem habere, qui te filium agnoscat, ut filium aliat, ut filium à peccatis eripiat, ut filium diligat, & ut filium in confortium Christi filij sui, atque in participationem æternæ hereditatis admittat? Enitatur ergo ita viuere, ut simus filij Dei: Filij non Patri dissimiles, non degeneres, sed qui perfectionis assequendæ cura, patris nostri, qui est in cœlis, virtuti respondeamus, & eius perfectionem imitemur. Filij, qui non erubescamus Deum patrem vocare; non timeamus Deum genitorem habere, quod non timebimus, si puritas mentis nostræ filios Dei nos esse cõfiteatur, & similitudo diuina in nobis virtutibus, tamquam viuus coloribus delineata, nos ab eo natos, ac progenitos esse testetur.

Ioan. 2.

Philip. 2.

Hier. epistola 1. ad Demet. ad mediū Tom. 9.

Quod perfectio est maxima vno inter animam, & Deum.

CAPVT IX.

I C E T magna sit amicitie, & cognationis copulatio, qua homo Deo, ut familiarissimo amico, & ut optimo parenti coniungitur, alia tamen est multo maior, & (si dici potest) intimior, quæ perfectioni etiam competens, eam mirifice exaltat, & in altiore dignitate euehit. Ea autem est coniunctio sponsi & sponsæ: aut viri, & vxoris, qua viri, & vxor non iam duo manent, aut voluntatum assensione concordēs, aut sanguinis vinculo colligati, sed ita quid vnum effecti, ut ex viro, & vxore, non duæ carnes, sed vna tantum caro resultat. Vnde primus nostri generis parens magna asseueratione pronunciat: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea; Quamobrem relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit vxori suæ; & erunt duo in carne vna. Dictum verò serui Dominus ipse confirmat: Itaque ait, iam non sunt duo, sed vna caro: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet. Paulus quoque magistrum sequitur, dicens: Viri debent diligere vxores suas, ut corpora sua: Qui suam vxorem diligit, seipsum diligit: Nemo enim carnem suam odio habuit. Hanc ergo vniōnem inter Deum, & animam similiter perfectio facit, quæ non tantum est necessitudo inter duos amicos intercedens, non tantum cognatio patrem, & filium sanguinis communione deuinciens, sed etiam est castum, sacrumque connubium, quo Deus sponsus animæ, & anima Dei sponsa, & coniux efficitur. Non sumus autem obliuisci eorum, quæ supra diximus, statum religiosum istam habere virtutem, ut coniugium spiritale sit, quod Deum anime copulet, & animam Deo tamquam sponso coniungat. Hoc perfectio ita est, sed aliud est, quod status fert; aliud verò quod vita exigit, aut conuersatio requirit. Sicut enim inter homines non semel accidit, ut quæ statu, & obligatione est vxor, aut sponsa, vita, & affectu sit adultera, &

Genes. 2.

Matr. 19.

Ephes. 5.

Iob 1.

inimica; ita in vita religiosa potest, & solet accidere, vt anima, quæ statum, & professionem est sponsa Dei, amore, & vitæ conuersatione non sit Dei sponsa, & (quod ad mores attinet, aut cordis affectum) aut hæc summâ dignitatem non habeat, aut habitâ non per status dimissionem, sed per fidelitatis ruptionem amittat. Perfectionis igitur proprium est, animam sponfam Dei facere, non tã statum quam vita, quia eos mores, eas virtutes, eum amoris affectum infert, qui sponfam Dei consentaneus sit, qui animam vt sponfam charissimâ Deo copulet, & omni virtutum genere, vt sponfam Dei decet, ornent atq; circundet. Hinc Hugo Victorinus non omnem animam religiosam sponfam Dei vocat, sed eam dumtaxat, quæ sancta sit, atq; perfecta. Qui plus diligit, inquit, velocius currit. Precurrit sponsa, id est, anima perfecta; subsequuntur adolescentulæ, id est, minus perfectæ. Recte quidem hic pater animâ perfectam sponfam censet, imperfectam verò nõ vocat sponfam sed adolescentulam: quoniam si istæ nuncupationes à vita ipsa, & à recta actione sumende sunt, æquû est, vt inæqualis, & diuersa actio diuersum nomen habeat, & imperfectior vita moderatius nominetur, & perfectior sublimiorè nuncupationem accipiat. Hinc in canticis canticorum, tot sunt feminatum diuersitates, & hæc quidem adolescentulæ, illæ verò reginæ, aliæ concubinæ nominantur, & vna sola, vt sponsa loquens, & amore languens introducit, quia videlicet Scriptura illa amatoria tot rerû spiritualium mysteriis referta, debuit cuilibet vitæ spiritualis gradui, suum nomē accommodatum imponere, & animæ perfectæ nobilissimâ sponfam appellationē assignare. De qua in quodâ loco dicit: Sicut liliû inter spinas, sic amica mea inter filias. Non minus enim perfectò solet esse aliquando inter perfectos, imperfectosq; discrimen, quorû isti suis imperfectionibus & inordinatis affectibus, quasi quibulcâ spinis fratres pungunt; illi verò mori sanctitate, & bonæ vitæ odore omnes exhilarant, & ad amorem rerum cælestium accendunt.

Est itaque perfectio connubium animæ, & Dei, quoniam animam Deo iungit, non tam statu, quam opere & morum similitudine, & eam tam felici coniugio dignam reddit. Deus autem, qui cuique animæ sui copiam facit, secundum quod digna est, & secundum quod eam, aut minus dispositam, aut magis preparatam reperit, absq; dubio eam ducit sponfam, quam acquisita puritas, ac vitæ sanctitas talibus nutriis dignam efficit. Inquiramus ergo, quæ sint necessaria, vt anima sit sponsa Dei, & ea omnia animæ perfectæ inesse conspiciemus, non ab aliqua speciali virtute, sed ab ipsa perfectione concessa. Quæ igitur in anima desiderari possunt, vt sit sponsa Dei? Certè (si secundum ruditatem nostram loquamur) eadem quæ in aliqua virgine exigenterentur, vt à potentissimo rege terreno in vxorē duceretur. Hæc verò quæ sunt? Primò, vt illa virgo sit nobilis, & illustis, & regis aliquius filia, aut ex stirpe regia progenita. Deinde, vt sit pulchra, quæ ingenua venustate oculos regis capiat, & illum ad sui amorem alliciat. Rursus, vt procedat splendide ornata, cuius indumenta, & gemmæ mundum muliebrem ancillarû longè superet, & tum pretio, tum decore post se relinquat. Præterea, vt vna illam cura sollicitet, regem amare, regi obsequi, regem blanditiis delinire. Adhæc, vt sit fidelis ei, & nulli homini in corde suo ingressum tribuat, nullumq; alium nisi sponsi sui amorem admittat. Insuper, vt sit fecunda, quæ filios hæredes regni concipere, & parere possit, & nutrire, atq; ut ingenuè educare sciat. Demum, vt sit prudens, & fortis, cui libenter omnes deferant, quæ nouerit domum regiam gubernare, imò & rege se absentate, & in regionem longinquam

A abeunte, vniuersam rempublicam regere. O felix virgolò meritis imperatrix, & regina! o supremi regis consortio dignissima! Hanc quilibet rex quantumuis potentissimus sponfam ambiet, vxorem concupiscet, & amore delinitus, non solum nullâ aliam amabit, sed nec quidem respiciet. Hæc nõ potestantis vi, sed amoris virtute, quæ est multò violentior, imperabit regi, & eum suæ voluntati subiciet. Talis erat Apame, cuius potestas super regem Darium his verbis scripta legitur. Credite mihi, quia magnus est rex in potestate sua, quoniam omnes regiones verentur tangere eum. Videbam tamen Apamen filiam Bezacis, mirifici concubinam regis, sedentem iuxta regem ad dexteram, & auferentem diademata de capite eius, & imponentem sibi, & palmis cædebat regem de sinistra manu. Et super hæc aperto ore intuebatur eam, & si ariserit ei, ridet: nam si indignata ei fuerit, blanditur, donec reuertatur in gratiam. Non mirabimur ista, nec fabulas reputabimus, si illorum sententiæ consentimus, dicentium, quoniam omnibus fortior est mulier, quæ sit virgo, & rursus virgo, quæ non mendacis seruit, sed collum veritati omnia gubernanti submittit.

Nullum istorum animæ perfectæ deficit, imò cuncta sine vlla exceptione habet, quare digna censenda est, quæ sponsa Dei sit, quæ vt regina iuxta illum se deat, & vt coniux regis, bona incomprehensibilia possideat. Nam si perfectio, & sanctitas (vt supra ostendimus) est sanctæ Ecclesiæ nobilitas, non erit creditu difficile, quod anima perfecta sit nobilis, quam non splendor generis clarificat, sed lux virtutis exornat.

C Neque enim nostrum est (vt Gregorius Nazianzenus ait) ac ne Philosphi quidem, eam generis claritatem admirari, quæ à fabulis, & sepulchris, supercilioq; iam pridem corrupto, ac putrefacto manat: nec eam, quæ in sanguine & diplomatibus comparatur, quippe quâ noctes afferat, ac regû in nobilium quoque fortasse manus, nobilitatè velut quiddâ aliud impetrantiû, atq; decernentiû, sed eam demum nobilitatem intelligo, quâ pietas, vitæq; sanctimonia, ascensusque ad primarium illud bonum, ex quo originem traximus insculpsit. Hac verò nobilitate verissimam omnes animas clare perfectas, dubiû non est, quippe quæ à Deo ipso, non solum substantiæ, sed & virtutis originè trahant, & reges cæli, scilicet sanctos, & principes Ecclesiæ, scilicet iustos, & Dei amicos patres, & fratres habeant, & vt nobiles ac generosi magna cogitè, magna concupiscat, & abiecta mudi cõtènant. Et si perfectio est ipsa anime pulchritudo, quis dubitet animam perfectâ esse pulcherrimâ, quæ alias animas iustas, sed imperfectas, sicut luna minimas stellas puritatè cogitationû, sanctitate desideriorû, & feruore bonarû actionû excellit. Eam Dominus quotidie aqua compunctionis lauat, & exercitio mortificationis purificat, vt in dies pulchrior & formosior existat. Ideoq; Dominus apud Zachariâ, apparet infidès equo rufo, & stas inter pulchra myrteta, quæ hortis pulchritudinè & gratiam adiciunt. Vidi, inquit, & ecce vir ascendens super equum rufum, & ipse stabat inter myrteta, quæ erant in profundo. Nã sicut myrti expilantur, vt pulchra fiant, & gratiam hortis addant; ita animæ perfectæ instar myrtorum decoræ & odorifere in hac valle lachrymarû constitutæ, assidua mortificatione expilantur, & tribulationibus affliguntur, vt quotidie pulchriores euadât, & sanctæ Ecclesiæ horto gratiæ & decorem adiciant. Multiplicate sunt infirmitates eorum, ait sanctus Dauid, postea accelerauerunt. Quia istæ animæ multiplicatis afflictionibus tamquam stimulis accelerant mundum muliebrem virtutum exquirere, & se maiori pulchritudine

3. Esdræ
4.Nazian.
orat. in
laudem
Heronis
Adaripris.

Zachariæ.

Psalm. 15.

eumulare.

Hugo lib.
2. de nu-
prijis spiri-
tualibus.
c. 2.

Cant. 2.

cumulare. Nec etiam dubium est, quin perfecta anima pretiosissimis virtutum indumentis, & inestimabilibus donorum gemis ornata procedat, cuius ornatus aliarum animarum minus perfectarum virtute obscurat. Nam hec est perfectionis natura, ut una cum sit, omnes virtutes in gradu perfecto contineat, & nihil vile, nihil abiectum, nullam scilicet virtutem, aut remissam, aut tepidam, aut decurtatam comprehendat. Quantum ergo hic ornatus virtutes imperfectorum superabit, quae passionum immoderantiam, non plene vincetes innumeris defectibus, & perturbationibus aditum patientem relinquunt. Non sufficeret anime perfecta, o frater, ista tua minima humilitas, quae nunquam bene honorem saeculi conculcauit, nec laudationes ab hominibus oblatae reiecit. Non sufficeret tua obedientia, quae in rebus speciosis, & facillimis pareret; at in abiectis & difficilibus statim exultationes pratendit. Non sufficeret tua mansuetudo, quae modico verbulo impetita, aut minima persecutione probata, contristatur, & mentis tranquillitatem amittit. Ista vestes, istae gemae seruatorum sunt & hominum imperfectorum; at vestes sponsae, virtutes perfectae animae multo pretiosiores, & pulchriores existunt, tales quidem, quae sponsam in magnis occasionibus stabilem reddant, tentationibus acerrimis resistent, & cordis affectus perfecte cohibeant. Quum obrem animabus perfectis dicitur per Hoseam: Seminate vobis in iustitia, & metite in ore misericordiae, innovate vobis novale, tempus autem requirendi Dominum. Ac si dixisset, si quidem vobis datur opportunitas requirendi Dominum, & gratia abundantissima quaerendi faciem eius conceditur, ita laborate, ut Dominum inveniatis, & ad solium eius, id est, ad perfectionis fastigium ascendatis. Hoc autem fiet, si ita seminatis, ut non quaecumque iustitiam, sed perfectam iustitiam colligatis; si ita metatis, ut non modicam gratiam, sed ad os misericordiae, & quantum volueritis accipiat; si ita vitia eradiceis, ut irruentibus etiam saevissimis tentationum procellis, perfecta virtus auxiliis diuinis, & magnis laboribus comparata vincat, & non victa, & prostrata succumbat.

Est etiam anima perfecta obsequiis, & amore sollicita, quam non fragilitas corporis hebetat, non rerum temporalium cura detinet, non inordinatus visibilium amor retardat, quominus Deum quaerat, & affectibus sanctae dilectionis insistant. Eius cura est, non opes sed virtutes; non gaudia, sed flagella; non domum terrenam, sed caelestem habitationem inquirere. Dicit nobis ipsa quid optet? Sanè illud quod in Psalmo scriptum est: Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Viarum nomine mandatorum cognitione, & semitarum voce consiliorum intelligentiam exposcens. Dicit adhuc quid cupiat? illud profectò quod est in Iob: Indica mihi cur me ita iudices, flagellorum & dolorum causas inquirens, ut si ea fortassis est minima aliqua mandati transgressio, aut consilij incuriosa praetermissio, eam corrigat, & Domini iudicium, & castigationem aufugiat. Pergat tandem explicare, quid desideret? Certè illud cantecorum: Indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas, ubi cubes in meridie. Locum passionis indicare sibi postulat, ne fame pereat, quae simul & sponsa, & ovis est, sed ferculis spiritualibus ipsa pascatur. Locum quietis monstrari sibi petit, ut in eo sponsum sanctitate placet, oratione flectat, amore delinuat. Pulchrè, inquit Bernardus, in sponsae prerogativam concurrunt pariter omnia haec ad consummationem virtutum, ut de forma iustitiae sit formosa, de iudiciorum noticia, cauta; de desiderio praesentiae seu gloriae sponsum, casta. Talem prorsus decet esse sponsam Do-

Hosea 10.

Psal. 24.

Iob. 10.

Cant. 1.

Bern. ser. 13. in cat.

mini, pulchram, eruditam, & castam. Quae igitur haec desideria, hos conatus habet; & contemptis mundi rebus, his curis intendit, sollicita est, non sibi ipsi famulari, sed constanter, ac diligenter sponso servire. Haec autem haud dubie erit fidelis Deo, quia non solum in eum credit, & in eo spem suam collocat, sed & integrum ac indituptum amorem in ipso constituit. Ideoque confidenter ait: Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius. Quid enim est ego dilecto meo, nisi ad hoc nata sum, ut sponsum meum sciam, sponsum meum diligam, sponsum meum in contemplatione complectar, & pro eius amore omnia creata, & visibilia contemnam. O felix anima, quia fidelis, nam si verè dicis, ego dilecto meo, audies, & ad me conuersio eius. Audies, & experieris, & tuae fidelitati, hanc mercedem recipies, quod fidelis sit tibi Deus. Quod ipse te protegat, ipse te diligit, ipse te ornet, ipse omnia quae ad te spectant, prouideat, & tamquam ad sui honorem pertinètia respiciat. Iam experta intelliges illud: Dilectus meus mihi, & ego illi. Prius dilectus intendit tibi: Nam in hoc est charitas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quia ipse prior dilexit nos. Et misericordia eius praueñiet me. Inde autem habes, ut sis fidelis, ut ei solum intendas, ut ei totam te tradas, & nullam ab eo amoris tui partem subtrahas, quia aut nihil praeter eum amas, aut si quid aliud amas, non contra ipsum, nec praeter ipsum, sed propter ipsum amas, ut ei scilicet placeas, & ipsius sanctissimis iussis obedias.

Hanc animam tam sollicitam, tam fidelem quis audeat dicere sterile esse, quis neget esse fecundam? Verè ista licet scientiarum nostrarum ignara, licet talentorum naturalium vacua, licet praedicationis dono destituta, ex solo sponsi complexu spirituales filios generabit, & multos solo vitae exemplo, & orationis efficacia in virtutis desiderium & amorem adducet. Huius vox inerudita docet, opus monet, & vel solus aspectus dormientes excitat, torpentes stimulat, & dueros, proteruosque compungit. Et sicut ille serpens aeneus in deserto per Moysen exaltatus sola sui ostensione à serpentibus percussos se aspicientes sanabat; ita ista, quae imago viua est eiusdem Christi, quem serpens figurabat, solo exemplo, & opere aliis ostenso, eos reprehendit, & à vitis, ac peccatis abducit: Hanc animam existimo à propheta delineatam esse cum ad Dominum ait: Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuae: filij tui sicut nouellae oliuarum in circuitu mensae tuae. Bene vxor, quae in omnibus viro suo Christo subiecta est. Bene vitis, quae non otiositate agricolae, sed magna adhibita diligentia, & non modicis impensis fructificat. Quae talis est, anima perfecta est, & nequaquam erit sterilis, sed domum, aut cenobium, quod inhabitat, filiis sibi similibus id est, imitatoribus suae virtutis, & feruoris implebit, qui tamquam nouellae oliuarum plantationes domum odore edificationis replent, & ex matre scilicet ex anima illa sancta pabulum spirituale recipiant. Ut hoc autem aliquo exemplo, ex innumeris quae offerri possent, lector intelligat, seraphicam animam Francisci consideret, quam videbit sola sanctitate fecundam, & penè infinitis filiis à se genitis, & Christo sponso suo procreatis circumdatam. Hic enim sanctus vir, ut abundantissima vitis in Ecclesia fructificans, & palmites suos, non folijs tantum, sed botris onustos usque ad fines orbis terrarum extendens, quoniam fructificauit, quoniam tot filios generauit? An diuitis ille, cuius vxor charissima erat sancta paupertas? An generis claritate ille, qui nec patrem voluit sibi nominare in terris? An literis, & scientiis ille, qui nec literas didicit, nec penè scholas adiit, & diuina luce inebriatus,

Cant. 7.

Cant. 1. 1. Ioan. 4. Psal. 58.

Nam. 21.

Psal. 127.

E

omnem humanam literaturam contempserit. Non, sed perfectione sola, & vite puritate sola fecundus effectus ostendit, quam apta generandis filiis sit sponsa Dei, qui habitare facit sterile in domo, matre filiorum latentem.] Quod si sponsus ab hac domo, scilicet ab Ecclesia se quodammodo ablenet, si dormiat, & interrim valida procella consurgat, si tribulationes, si hereses, si alia mala grassari permittat, quis proteget hanc domum? Quis gubernabit eam? quis tranquillitate impetrabit? Certe perfecta anima cuius precibus, & lachrymis flexus Dominus, prelatos animat, doctores roborat, milites ad bellum excitat, aut per seipsum imperat veris & mari, & obmutescere facit, ut sciamus quia venti & mare obediunt ei.] Civitas parva, inquit Salomon, & pauci in ea viri, venit contra eam rex magnus, & vallavit eam, extruxitque munitiones per gymrum, & perfecta est obsidio.] Hanc est Ecclesia, parva, quia humilis, parva, quia pulillus grex, parva, quia licet multi vocati, pauci vero electi. In ea licet multi sint homines, at pauci in ea viri, qui scilicet instar virorum fortes sint, & robur, ac virtute habeant, ut eam ab inimicis defendat. Venit contra eam rex magnus, cum diabolus bellis, & heresibus Ecclesiam oppugnat. Quis ergo liberabit urbem? quis hostes auertet? Inuetus est in ea, inquit, vir pauper, & sapiens, & liberauit urbem per sapientiam suam.] No vir diues, & potes liberat urbem, quia no multi sapientes secundum carnem no multi potetes, no multi nobiles hoc faciunt, sed infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia.] Sed vir pauper & sapiens Ecclesiam tuetur, ille, qui pauper est spiritu, ille, qui sapiens est, per sapientiam Dei, ille, qui ad sanctitatem subiectus, fiducia petendi conquisiuit & gratiam accepit impetrandi, ille Dominum placat, & robur militibus, & prudentiam, ac industriam ducibus impetrat, ut nauicula penes submersam a seculis procillis eripiatur. O quam sepe experta est Ecclesia, quod aliquando populus ille Iudaicus in numeris expertus est, qui vnus viri deprecatione ira Dei repulit, & sibi immines malu effugit. Vnde in libro sapientie legimus: Propter as homo sine querela deprecati populus, prof. res seruitutis sue scutum, oratione, & per incensum deprecatione allegans, restitit irae & sine imposuit necessitati, ostendens quonia tuus est famulus.] Quis est hic, qui manu Dei extenta tenet, iram cohibet, flagellum infringit: Homo sine querela, vir innocens, & sanctus, qui nulli iniuriam irrogat. Vir cuius oratio est velut scutum, quod hostium sagittas excipit, ne infirmos percutiat. Vir cuius anima no timet, ut ancilla, sed audet, ut vxor, & resistit per humilitate & oratione se Deo, ne in peccatores sequatur, & iniquos seuerie puniat. Vir iste opponit se irae Domini, & sine imponit mortis necessitati, quo ostendit se multum apud Deum posse, & propter eum alios ab ira Domini liberari. Vnus Ezechias expansis regis Assyriorum literis coram Domino orat pro ciuitate Ierusalem, & liberata est, & audiuit: Non intrabit ciuitatem hanc, & non iaciet ibi sagittam, & non occupabit eam clypeus, & non mittet in circuitu eius aggerem.] Vnus Iacobus Nisibita monachus & Episcopus (apud Theodoretum) regi Saporis vrbis, cui preerat, expugnati, se (Deo ita disponente) habitu imperatoris indutus, & diademate redimitu ostendit: in cenia collapsa preter omnium opinionem restituit, & hostibus populatis suas oues ab excidio eripit. Vna Agatha patriae suae liberationem impetrat. Et ideo Angeli sarcophago eius insculpuit, Metem sanctam, spontaneam, Deo honore, & patrie liberationem.] Ex quibus cognoscimus quantum utilitatis Ecclesie afferat sancti, qua suis intercessionibus ab innumeris malis defendunt. Si ergo anima perfecta hanc vitam, & hos mores habet proprios sponsae Dei, certu est quia Dominus cum

A ea, non tamquam cum ancilla se geret, sed quasi cum sponsa, quam sibi spirituali connubio copulabit, & tota Angelis, & Sactis sibi cum gaudio in vxore accipiet. Hinc fiducia Agnetis, & Catharine martyru Christu suum sponsum vocatum. Hinc gratia mirabilis Catharinae senenti a Christo facta, qua eam coram Beata Virgine Maria, & aliquot sanctis sibi despondit, & ea qua femineus sexus impediabat, virtus celestis expediuit, ut animas ad suu sponsum vocaret. Hinc donum eximium aliis animabus perfectis prerogatum, quo ardentissimum zelu domus Dei in se sentiunt, & ac si essent Christi sponsa, no solum illu amat, sed domum eius ad id vocata gubernat, filios nutrit, seruos corrigunt, du infideles, aut peccatores conuertunt, superlectile augent, & omnia sapieter, sancteq; disponunt.

B Ista que sunt, nisi spiritualis sponationis indicia, quia, quas sibi Dominus per purissimu connubium adiunxit, ad opera sponsae vrget, & ad curas suae domus exfulcit. Non itaq; erramus, aut praesumimus dicentes, quod anima perfecta est sponsa Dei, qua ipse castissimo amore sibi copulat, & estibus donis subarat, spiritus sancti prole faccedat. Bona sponsa, qua no intendit sicut Eua viru suum decipere, sed magis curat ab eo in omnibus erudiri. Bona sponsa, que no offert sponso suo pomum, ut ipsum cotristet, sed poma noua, & vetera scilicet sanctoru antiquoru, & recentium imitatione, quo ipsum gaudio, & exultatione afficiat. Bona & prudens sponsa, qua sponsum gratia, & innocentia non spoliatur, sed ab ipso ornata gratia, & innocentie conquirat. Que ornata Laurentius Iustinianus ita describit, ut ea vniuersis iustoru, & amicorum donis preferat, & alia preterea nulli, nisi sponse cocella esse putet. Quorum gratia apud Hoseam desponsata verbo in misericordia, & misericordibus dicitur. Et credite mihi quia magnus est rex in potestate sua, eu quo tamquam cum vniuersali Domino & Creatore, nulla creatura potest coferru. Sed hanc sponsa ta omnibus numeris absoluta, multum apud eum potest, in cuius regnum post hac peregrinationem deportata ad eius dexteram, id est, in loco magna felicitatis, sedebit, & si non diadema, at splendoru propriu sponsae regis vlturpabit. Hanc regem manibus, id est, operibus permulcebit, quam aperto ore, quasi amore captus aspiciet, & eius precibus flexus, faciet qui quidam ipsa petierit. Hec dignitas sponsae tanta est, ut vilis creatura no audeat, ad illam desiderium attollere. Satis enim illi est, si ancilla Dei sit, & sicut vna de ancillis domus Domini illi fideliter seruiat, & aliis coferuis se subiciat. Veru est hoc: enitatur anima seruire Deo, & omnibus se per humilitate supponere, & ut ancilla pedes Domini lauare lachrymis, & in nouissimo loco recumbere. Domini autem erit, quando illi placuerit, qua modestiae, & humilitatis amatricem viderit, ad primam sedem vocare, & ex osculo pedu, ad osculu manus, simo & ad purissima oscula oris erigere. Tria hucusq; maxima bona perfectionis agnouimus; alteru, quod amicitia est cum Deo inita, alteru, quod cognatio est, no vno sanguine, sed similibus virtutibus copulata: tertiu, quod vnio Dei & animae est, non a comixtione carnis, sed ab spiritu amore, & eommunione profecta, Que tria bona, licet omnibus viris perfectis indifferet ascribatur, ita tamen possunt gradibus diuersis distinguu, ut amicitia actiuorum perfectorum sit, quorum est in suis actionibus voluntati Dei se accommodare: cognatio contemplatiuis perfectis congruat, qui tamquam filij curant Deum tranquillitate metis, & assidua memoria diuinorum imitari: vnio vero mixtis perfectis conueniat, qui ut sponsae charissime habet coreplationis amplexus, quibus sponsum astringat, & actionis ventrem, & vbera, quibus filios enutriat, & sponso propinant.

Psal. 112.

Matth. 8.

Eccles. 9.

Eccles. 9.

1. Cor. 1.

Num. 16.

Sap. 18.

Isa. 37.

Theod. in hist. sanct. in Iacobo 1.

Suuius in spiriti.

Iustin. lib. de casto connubio c. 17. Hosea 2.